

کتاب حجی

پیشگفتار

می‌کوشد نشانه‌های زمان را برای معاصران خود تعبیر کند: فقر و حصاد اندک، مجازات تعلق روحانی خودشان می‌باشد. چنانچه مردم غیرت ایمان را در پیش گیرند و دست به کار بنای «خانه‌ای» شایسته‌ی خداوند شوند، برکات نازل شده، زمان نجات غایی می‌تواند فرا برسد.

تکان دادن ملت‌ها پیش درآمد «روز خداوند» است (۲: ۲۱-۲۲). نجات بسیار نزدیک است. زروبابل که از خاندان داود است، برای لحظه‌ای امیدهای مسیحایی را بر دوش خود حمل می‌کند.

انتظار تجلی معبدی شکوهمندتر از معبد نخستین و مسیح - پادشاه، دو امیدی که در عیسی مسیح تحقق خواهد یافت، مردم را در پیشروی به سوی زمان‌هایی نوین دلگرم ساخت.

در جریان تاریخ مقدس، حجی نبی علی رغم حجم کم کتابش، نقشی بس برجسته اکتفا کرد.

پس از نخستین تلاش برای بازسازی معبد در سال ۵۳۷ ق.م. (عز ۳: ۷-۱۲)، فقر امکانات موجود و خصومت اهالی سامره، سبب شد که جامعه بازگشتگان از تبعید دست از کار بکشند.

با مرگ کمبوجیه به سال ۵۲۲ ق.م.؛ منازعات داخلی ضرباتی سخت بر پیکر امپراطوری پارس وارد آورد. بی‌ثباتی سیاسی سال‌های نخست سلطنت داریوش، موجب بروز تنش‌هایی در اورشلیم شد که حجی نبی و بلافاصله بعد از او، زکریای نبی، از آن برای بیداری جامعه بهره جستند.

پیام نبوتی حجی که دقیقاً بین ماه‌های اوت تا دسامبر سال ۵۲۰ ق.م. اعلام شد،

|

۲۴۴.

—

— |

کتاب حجی

زمان آن است که معبد بازسازی شود

۱ در سال دوم داریوش پادشاه، در ماه ششم، روز اول ماه^a کلام یهوه به واسطه خدمت حجی نبی، به زوربا بل پسر شائتئیل^b، فرماندار یهودا، و به یهوشع پسر یهوصادق، کاهن اعظم، به این مضمون فرا رسید: ^cچنین سخن می گوید یهوه لشکرها: این قوم می گویند: «هنوز زمان آن نرسیده است^c تا خانه یهوه بار دیگر بنا شود^d». ^eکلام یهوه به واسطه خدمت حجی نبی به این مضمون فرا رسید: ^fآیا برای شما زمان آن است که در خانه هایی با سقف های مزین^e ساکن شوید، حال آنکه این «خانه» ویرانه است؟^g و اینک چنین سخن می گوید یهوه لشکرها: به تقدیر خود بیندیشید^f: بسیار کاشته اید، اما کم انبار کرده اید، می خورید، اما نه تا به سیری،

می نوشید اما سیراب نمی شوید؛ خود را می پوشانید، اما بدون اینکه گرم شوید؛ و اجرت گیرنده خود را در کیسه های سوراخ می اندوزد. ^hالف چنین سخن می گوید یهوه لشکرها: ⁱبه کوه بر آید، چوب بیاورید و «خانه» را بنا کنید؛ من آن را مقبول خواهم داشت و از آن جلال خواهم یافت، یهوه می فرماید. ^jبه تقدیر خود بیندیشید: ^kانتظار بسیار داشتید، و فقط اندک بوده است^g. و آنچه که به خانه آوردید، من در آن دمیدم! به چه سبب؟ - وحی یهوه لشکرها - به سبب «خانه» من که ویرانه است، حال آنکه هر یک از شما برای خانه خود می دوید. ^lبه همین سبب است که آسمان شبنم را باز داشته است، و زمین محصول لا و ۲۶: ۱۹-۲۰ خود را باز داشته است. ^mمن خشکسالی را بر زمین و بر کوه ها فرا خوانده ام، بر گندم و بر شراب نو و روغن تازه، بر تمام آنچه

هو ۱۳: ۳؛
مز ۱: ۴؛ ۳۵: ۵

- a یعنی آخر ماه اوت سال ۵۲۰ ق.م. روز اول ماه عیدی بود که در آن کاری نمی بایست انجام می شد و مردم می بایست قربانی هدیه می کردند: ۱- سمو ۵: ۲۰؛ عا ۵: ۸؛ هو ۱۳: ۲؛ اش ۱: ۱۳؛ ۶۶: ۲۳؛ اعد ۱۱: ۲۸-۱۱: ۱۵.
- b نوه یهو یاکین (که یکنیا نیز نامیده می شود، ار ۴: ۲۸)، آخرین پادشاه یهودا به هنگام نخستین تبعید به سال ۵۹۸ ق.م. (۲- پاد ۸: ۲۴-۸: ۱۷؛ ۲۵: ۲۷-۳۰). به این ترتیب، زوربا بل متعلق به خاندان داود است (۱- تو ۱۷: ۱۹-۱۷). حکومت مرکزی پارس اراده امور مدنی ایالت یهودا را به او سپرده بود.
- c تحت اللفظی: «هنوز زمان آمدن نیست، زمان بنای مجدد...» ترجمه ما مبتنی است بر چندین ترجمه قدیمی.
- d بر اساس عز ۳: ۱-۹، نخستین گروهی که از تبعید باز گشتند، کار بازسازی معبد را آغاز کردند. اما فقر جامعه و مخالفت سامریان (عز ۴: ۴)، این عملیات را متوقف ساخته بود.
- e مراد این است که مزین به چوبکاری بوده، همانطور که قبلاً معبد سلیمان و کاخ سلطنتی چنین بود: ۱- پاد ۶: ۹؛ ۷: ۳؛ ۷: ۱۴: ۲۲.
- f تحت اللفظی: «دل خود را بر وضعیت خود هدایت کنید» برای سامیان، دل بیشتر مرکز اندیشه است تا مرکز احساسات.
- g یعنی اینکه محصول کمی درو کرده اید.

حجی نبی به این مضمون فرا رسید: ^۲ به این مضمون سخن بگو با زروبابل پسر شألئتیل، فرماندار یهودا، و با یهوشع پسر یهوصادق، کاهن اعظم، و با بازمانده قوم: ^۳ چه کس در میان شما باقی است که این «خانه» را در جلال نخستینش دیده باشد؟ عز: ۱۰:۳-۱۳ و اکنون آن را چگونه می بینید؟ آیا در نظر شما همچون هیچ نیست؟ ^۴ اما اینک قوی باش، زروبابل! - وحی یهوه. قوی باش، یهوشع پسر یهوصادق، کاهن اعظم! قوی باشید، ای قوم سرزمین، جملگی تان - وحی یهوه - و مشغول کار شوید! زیرا من با شما هستم - وحی یهوه لشکرها. ^۵ این چنین است که با شما به هنگام خروجتان از مصر بستم ^m و روح من در میان شما قرار دارد: ⁿ مترسید! زیرا این چنین سخن می گوید یهوه لشکرها: یک بار دیگر - و بسیار زود - آسمان و زمین و دریا و زمین مستحکم ^o را

اش: ۶۰:۷-۱۱؛
مکا: ۲۱:۲۲-۲۶

تکان خواهم داد. ^۷ تمام ملت ها را تکان خواهم داد تا اشیاء گرانبهای ^p تمامی ملت ها فرا برسند، و این «خانه» را از جلال پر خواهم ساخت، یهوه لشکرها

که زمین بیرون می آورد، بر انسان ها و بر حیوانات، و بر تمام مشقت دست ها ^h. ^{۱۲} زروبابل پسر شألئتیل، و یهوشع پسر یهوصادق، کاهن اعظم، و تمام بازمانده ⁱ قوم صدای یهوه خدای خود، سخنان حجی نبی را شنیدید، مطابق آنچه که یهوه، خدایشان، او را برای آن فرستاده بود، و ترس در حضور یهوه قوم را فرا گرفت. ^{۱۳} حجی، پیام آور یهوه، مطابق پیام یهوه، به این مضمون با قوم سخن گفت: «من با شما هستم - وحی یهوه» ^{۱۴} یهوه روح زروبابل پسر شألئتیل، فرماندار یهودا، و روح یهوشع پسر یهوصادق، کاهن اعظم، و روح تمام بازمانده ^j قوم را برانگیخت؛ ایشان آمدند و در «خانه یهوه لشکرها، خدایشان، کار انجام دادند، ^{۱۵} روز بیست و چهارم از ماه ششم ^k.

داور: ۶:۱۲؛
سمو: ۷:۳۰؛
اش: ۴۱:۱۰

جلال واپسین معبد

^{۱۵} ب در سال دوم داریوش پادشاه،

^۱ در [ماه] هفتم ^۱ روز بیست و یکم ماه، کلام یهوه به واسطه خدمت

۲

- h** خشکسالی یکی از مجازات های الهی بر قوم پیمان شکن خود می باشد. گناه انسان بر تمام خلقت بازتاب می یابد (پید: ۳:۱۷-۱۸؛ ار: ۲۳:۴-۲۸) و تمام کارهای انسان را بی ثمر می سازد (هو: ۴:۱-۳؛ ار: ۱۲:۴؛ ۱۴:۲-۹).
- i** این اصطلاح در اینجا دلالت به جامعه مؤمنینی دارد که از تبعید بازگشته اند و با آن «بازمانده» ای که وعده ها شامل حالشان می باشد، یکی انگاشته شده است؛ عز: ۱:۴؛ ۹:۸، ۱۴:۸؛ زک: ۸:۶، ۱۱.
- j** منظور این است که روح ایشان را بیدار کرد. این امر پدید آورنده اطاعت است و سبب می شود که جامعه مؤمنین دست به کارهای عملی بزنند.
- k** این یادداشت در اینجا باعث تعجب است زیرا دشوار با ۱:۱ انطباق می یابد. در جاهای دیگر، تاریخ ها تقریباً همیشه در آغاز وحی ها و روایات مربوط به آنها ذکر شده. شاید این تاریخ گذاری در اصل آغازگر ۲:۱۵-۱۹ بوده؛ در این صورت، نخستین تشویق را تشکیل می دهد، یعنی سه هفته پس از آغاز عملیات.
- l** نیمه اکتبر ۵۲۰ ق.م. این روز آخر عید خیمه ها است که در آن مراسم پرشکوهی در معبد برگزار می شد؛ لاو: ۲۳:۳۶؛ یو: ۷:۳۷.
- m** در متن عبری، بخش اول این آیه ساختاری غیرعادی دارد. شاید این تفسیری باشد بر وعده ای که در آیه ۴ داده شده است.
- n** منظور روزگاران کهن، در ستون آتش: خروج ۱۳:۱-۲۱:۲۲؛ ۱۴:۱۹.
- o** در بحبوحه تلاطمات سیاسی وقت (ر.ک. مقدمه)، تحقق وعده مسیحایی بسیار نزدیک تلقی شده. این آیه در عبر ۱۲:۲۶-۲۷ نقل قول شده است.
- p** تحت اللفظی: «شی مورد اشتیاق» این متن در مفهوم کلی اش، مسیحایی است و سعادت این دوره آتی را توصیف می کند.

خواهد شد؟» کاهنان پاسخ داده گفتند: «ناپاک خواهد شد». ^{۱۴}حجی رشته سخن را به دست گرفت و گفت: «در مورد این قوم نیز چنین است، و در مورد این ملت، در برابر من - وحی یهوه - و در مورد تمامی اعمال دستشان چنین است، و هر چه که در آنجا تقدیم می کنند ناپاک است!^v»

در اطاعت همه چیز کامیاب می شود^w

^{۱۵}و اینک، ببندید از این روز و برای دنباله. پیش از آنکه سنگی در مقابل سنگی در معبد یهوه بگذارند، ^{۱۶}شما چه بودید^x? نزد توده ای از بیست [پیمانه] می آمدند و فقط ده پیمانه بود! نزد خمره می آمدند تا پنجاه پیمانه بکشند، و فقط بیست پیمانه بود!^y من شما را با سوختگی و با آب جوش و نگرگ زدم، در تمامی عمل دستانتان، و شما نزد من بازگشت نکردید!^z وحی یهوه. ^{۱۸}پس

می فرماید. ^۸نقره از آن من است و طلا از آن من! وحی یهوه لشکرها. ^۹عظیم خواهد بود جلال این «خانه» جلال این واپسین بیش از آن نخستین، یهوه لشکرها می فرماید، و در این مکان آرامش را خواهم نهاد. ^۹وحی یهوه لشکرها.

بدون اطاعت، همه چیز ناپاک است

^{۱۰}بیست و چهارم [ماه] نهم، در سال دوم داریوش^t، کلام یهوه به حجی نبی به این مضمون فرا رسید: ^{۱۱}چنین سخن می گوید یهوه لشکرها: از کاهنان رأی ای^s به این مضمون بطلب: ^{۱۲}«اگر شخصی در دامن جامه اش گوشتی وقف شده^u حمل کند و با دامنش، نان، آش، شراب، روغن یا هر خوراکی را لمس کند، آیا آن مقدس خواهد شد؟» کاهنان پاسخ داده، گفتند: «نه» ^{۱۳}حجی گفت: «اگر کسی که در اثر یک مرده^u ناپاک شده باشد، یکی از این چیزها را لمس کند، آیا این چیز ناپاک

وولگات آن را «مورد اشتیاق» ترجمه کرده و بر مفهوم مسیحایی این آیه تأکید گذاشته، آن را تصریح کرده است. لوتر آن را «تسلی» ترجمه کرده و به مسیح نسبت داده است. کالون از هر دو ترجمه آگاه بوده است.

q. ر. ک. توضیحات ۱- پاد ۲۶:۵.

t نیمه دسامبر ۵۲۰ ق. م.

s وقتی مشکلی در مورد کاربرد حکمی وجود داشت، کاهنان وظیفه داشتند موضوع را بشکافند و «نوراتی» (یعنی حکمی) صادر کنند: لاو ۸:۲۷، ۱۱-۱۲، ۱۴؛ از ۲:۸، ۱۸:۱۸؛ حزق ۷:۲۶؛ زک ۱:۷-۳؛ ملا ۲:۶-۷.

t منظور گوشت قربانی است که به همین جهت مشمول قواعد آیینی ای است که استفاده غیرمذهبی از آن را ممنوع می سازد. شخص مؤمن می تواند آن را با خود ببرد تا در یک ضیافت خانوادگی خورده شود: لاو ۱۹:۵-۸.

u. ر. ک. لاو ۲۲:۴.

v نظر نبی این است که غفلت در بازسازی معبد باعث می شود افراد به نوعی نجس شوند؛ و این امر کارهای غیرمذهبی قوم و حتی قربانی هایش را آلوده می سازد. ر. ک. عا ۲۱:۵-۲۴؛ اش ۱:۱۳.

w قرائت این بخش بعد از ۱:۱۵ مفهوم مناسب تری می دهد.

x قرائت عبری: «پیش از آنکه (سنگ ها) آنجا باشند» ترجمه ما منطبق است با قرائت یونانی.

y تحت اللفظی: «و هیچ یک از شما به سوی من» این آیه که ساختارش در عبری دشوار است و چندان با مضمون متن سازگار نیست، یادآور عا ۴:۹ می باشد.

مضمون سخن بگو: من آسمان و زمین را
تکان خواهم داد؛^{۲۲} تخت سلطنت
مملکت‌ها را واژگون خواهم ساخت و قوت خرو^{۱۵}:
مملکت‌های ملت‌ها را نابود خواهم کرد؛
ارابه‌ها و رانندگان‌شان را واژگون خواهم
ساخت؛ اسبان و سواران‌شان خواهند افتاد،
یکی با شمشیر دیگری.^{۲۳} در آن روز - وحی ار^{۲۲:۲۴}
یهوه لشکرها - تو را بر خواهم گرفت، ای
زروبابل پسر شألتمیل، خدمتگزار من -
وحی یهوه - و تو را همچون انگشتی مهر^c
خواهم ساخت. زیرا تو را من برگزیده‌ام^d -
وحی یهوه لشکرها.

بیندیشید از این روز به بعد، از روز بیست
و چهارم [ماه] نهم^Z، از روزی که بنیاد
معبد یهوه گذاشته شد؛ بیندیشید: آیا^{۱۹} آیا
بذر هنوز در انبار هست؟ آیا درخت مو و
انجیر و انار و زیتون باز هیچ نخواهند
آورد^a؟ از این روز به بعد، من برکت
خواهم داد^b.

وعده‌هایی به زروبابل، برگزیده خداوند

^{۲۰} کلام یهوه بار دوم، بیست و چهارم
ماه، به این مضمون بر حجی فرا رسید:
^{۲۱} با زروبابل، فرماندار یهودا به این

Z ظاهراً این تاریخ بر اساس ۱۰:۲ اضافه شده و به روز از سرگیری عملیات بازسازی مربوط نمی‌شود. این عملیات در روز بیست و
چهارم ماه ششم از سر گرفته شد (ا^{۱۵:۱}).
a در این فصل، در اثر حصاد کم، قحطی تهدید می‌کند.
b قوم با از سرگیری عملیات بازسازی معبد به طور ملموس نشان می‌دهند که توبه و بازگشت کرده‌اند. در مقابل، خدا لطف خود
را شامل حال ایشان می‌سازد که کمیابی و رونق ضمانت آن می‌باشد. برکت الهی هم مادی است و هم روحانی.
c «انگشتی مهر» را یا به گردن می‌آویختند» (پید ۱۸:۳۸؛ غزل ۶:۸) یا به انگشت می‌کردند (ار ۲۴:۲۲)؛ این انگشتی
برای تسجیل مدارک رسمی و نیز فرمان‌های شخصی حاکم به کار می‌آمد.
d اصطلاحات «خدمتگزار»، «برگرفتن»، «انگشتی مهر» و «برگزیدن» مربوط به واژگان مسیحایی سنتی می‌باشد. زروبابل که
از اعقاب داود است، در این وقت بحرانی، مسیح موعود را مجسم می‌کند.